

Meerlectale geletterdheid: Een Noors concept toegepast in de Fries-Nederlandse context [poster]

Het Noors kent twee standaardschrijftalen: het Bokmål wordt door ca. 85% van de Noren gebruikt, en het Nynorsk door de resterende 15%. Er zijn lexicale, morfosyntactische en (in de spelling tot uitdrukking gebrachte) ‘fonologische’ verschillen tussen de twee standaarden, maar ze zijn onderling volledig verstaanbaar. Een analyse van schoolresultaten laat zien dat Nynorsk-leerlingen beter presteren dan Bokmål-leerlingen. Het vermoeden bestaat dat dit komt doordat Nynorsk-leerlingen lees- en schrijfvaardigheid ontwikkelen in beide variëteiten, en dus ‘bigeletterd’ zijn, aangezien zij buiten school veel aan het Bokmål worden blootgesteld; andersom is dit in veel mindere mate het geval. Daarnaast zijn sommige leerlingen ook nog geletterd in hun eigen (niet gecodificeerde) dialect. Op basis hiervan hebben Noorse onderzoekers de “Multilectal Literacy Enhancement Crux” (M-LEX) voorgesteld: actieve geletterdheid in nauw verwante variëteiten kan onder bepaalde omstandigheden schoolprestaties verbeteren.

Binnen het project “Multilectal Literacy in Education (MultiLit)” wordt deze hypothese verder getoetst door met psycholinguïstische en sociolinguïstische experimenten de verwerving, verwerking en het gebruik van nauw verwante geschreven variëteiten te onderzoeken.

Een cruciaal onderdeel van het project is de vergelijking tussen meerlectale geletterdheid in Noorwegen en Nederland, in het bijzonder in Fryslân. Er zijn duidelijke overeenkomsten: een nauw verwante sterkere (Nederlands) en zwakkere (Fries) standaardvariëteit en frequent gebruik van niet-standaardvariëteiten in informele contexten. Maar er zijn ook verschillen: het Nynorsk wordt sterker ondersteund door de overheid en het onderwijssysteem dan het Fries, en Fries en Nederlands zijn twee verschillende talen in plaats van twee variëteiten van dezelfde taal. Fryslân is daarom een belangrijke proeftuin voor de geldigheid van de Multilectal Literacy Enhancement Crux.

In deze poster presenteren wij de in Fryslân geplande deelstudies binnen het MultiLit-project, te weten:

- een productie- en interferentie-experiment met geschreven en gesproken prompts
- een analyse van informele teksten (chats) van middelbare scholieren
- psycholinguïstische experimenten a.d.h.v. één- en meertalige input

Multilectal literacy: Applying a Norwegian concept in a Frisian-Dutch context [poster]

Norwegian has two written standard varieties: approximately 85% of Norwegians use Bokmål, and the remaining 15% use Nynorsk. The two standards differ in lexicon, morphosyntax and ‘phonology’ (as conveyed in spelling), but are entirely mutually intelligible. An analysis of school results shows that Nynorsk students outperform Bokmål students. This may be because the Nynorsk students develop reading and writing skills in both varieties — they become ‘biliteral’ — due to exposure to Bokmål outside of school. The reverse is much less the case for Bokmål students. In addition, some students are also literate in their own (non-codified) dialect. Based on this evidence, Norwegian researchers have proposed the “Multilectal Literacy Enhancement Crux” (M-LEX): active literacy skills in closely related varieties may under certain circumstances enhance academic achievement.

This hypothesis is tested in the project “Multilectal Literacy in Education (MultiLit)” by studying the acquisition, processing and use of closely related written varieties with psycholinguistic and sociolinguistic experiments.

A crucial part of the project is the comparison between multilectal literacy in Norway and the Netherlands, particularly in Fryslân. There are clear parallels: a closely related stronger (Dutch) and weaker (Frisian) standard variety and frequent use of non-standard varieties in informal contexts. But there are also differences: Nynorsk enjoys much stronger support by the government and the education system than Frisian, and Frisian and Dutch are two separate languages rather than two varieties of the same language. Fryslân is therefore an important testing ground for the validity of the Multilectal Literacy Enhancement Crux.

With this poster we present the studies planned in Fryslân as part of the MultiLit project, namely:

- a production and interference experiment with written and spoken prompts
- an analysis of informal writing (chats) by secondary school students
- psycholinguistic experiments with monolingual and bilingual input